

Spółeczne Towarzystwo Oświatowe jest organizacją pozarządową działającą na rzecz upowszechniania w Polsce idei nowoczesnej szkoły, łączącej harmonijnie edukację i wychowanie. Prowadzi też rozliczne działania na rzecz:

- uspołeczniania oświaty,
- doskonalenia systemu edukacji narodowej,
- budowania społeczeństwa obywatelskiego.

Cele te STO osiąga m.in. poprzez propagowanie nowych form kształcenia, krzewienie wiedzy o edukacji, dbałość o kwalifikacje i autorytet nauczycieli oraz współpracę rodziców i nauczycieli opartą na wzajemnym zaufaniu.

STO zakłada i prowadzi szkoły, w których uczniowie odbierają wszechstronne, rzetelne wykształcenie i zyskują umiejętność uczenia się przez całe życie. Towarzystwo zabiega o profesjonalizm w zarządzaniu szkołami i przestrzega zasady non profit w ich finansowaniu.

A zaczęło się to wszystko w II połowie 1987 roku, kiedy grupa rodziców i nauczycieli postanowiła tworzyć legalne i niezależne szkoły społeczne. Projektem tym zainteresowała m.in. struktury podziemnej oświaty niezależnej i zgromadziła wokół tej inicjatywy krąg ludzi, który dał początek Społecznemu Towarzystwu Oświatowemu.

Po dużych perturbacjach (ówczesnym władzom nie bardzo zależało na powstaniu takiej organizacji) STO zostało zarejestrowane w dniu 29 grudnia 1988 r.

Po zarejestrowaniu Towarzystwo musiało jeszcze uzyskać zgodę MEN na utworzenie pierwszej szkoły, w której za naukę pobiera się chesne. MEN poddało się dopiero po wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego, wydanego w dniu 24 II 1989 r., w którym NSA orzekł, że wynikająca z Konstytucji bezpłatność szkoły publicznej jest prawem, a nie obowiązkiem obywateli.

Pierwsze szkoły społeczne zaczęły powstawać w już 1989 roku, Kuratoria oświaty wydały wówczas zgodę na utworzenie 32 szkół, w roku szkolnym 1990/91 było ich już 179. W pierwszym okresie istnienia STO szkolnictwo społeczne rodziło się przede wszystkim w wielkich miastach. Jednak zainteresowanie szkołami społecznymi dość szybko przestało ograniczać się do środowisk wielkomiejskich i na przełomie 1991/92 roku zaczęto rejestrować szkoły w mniejszych ośrodkach miejskich.

STO od początku istnienia podejmowało działania na rzecz upodmiotowienia całej oświaty - na początku lat 90. wspierało przekazywanie szkół podstawowych gminnym samorządom terytorialnym, potem szkół ponadpodstawowych - powiatom, a także umieszczenie w systemie prawa oświatowego zapisów dotyczących rad rodziców, rad szkół i rad oświatowych.

Osobne zabiegi legislacyjne STO dotyczyły spraw finansowych. Stowarzyszenie odegrało wiodącą rolę w uzyskaniu i utrzymaniu ulg podatkowych dla rodziców dzieci posyłających dzieci do szkół niepublicznych, a także w konstruowaniu przepisów o finansowaniu szkół i placówek niepublicznych z budżetu państwa. Wobec groźby likwidacji ulg podatkowych w październiku 1994 r. STO zainicjowało akcję obywatelską, dzięki której w ciągu kilku dni zgromadzono kilka tysięcy podpisów pod protestem o likwidacji ulg podatkowych. Przygotowano memoriał o stanie szkół STO dokumentujący, że szkoły niepubliczne przynoszą państwu dochód, który stał się podstawą do społecznej dyskusji i walnie

przyczynił się do wygrania batalii o ulgi podatkowe.

Szczególnie istotne i skuteczne były starania o przyznawanie dotacji dla szkół niepublicznych. Początkowo (w ustawie o systemie oświaty z 1991 r.) szkoły uzyskały dotacje do 50% wydatków na jednego ucznia w szkołach publicznych. Był to jednak przepis zbyt nieprecyzyjny i niekorzystny dla szkół niepublicznych, w praktyce utrudniał bowiem egzekwowanie ustawowej dotacji. "Do 50%" oznaczało, że zgodna z prawem jest dotacja w wysokości na przykład "1%". Od września 1992 r. na mocy rozporządzenia MEN zapewniona została dotacja "w wysokości 50%" wydatków w szkołach publicznych na jednego ucznia. W 1995 r. zapis ten udało się wprowadzić do ustawy o systemie oświaty, a w roku 1998 zmienić go na "w wysokości nie niższej niż 50%", by w roku 2000 doprowadzić do zapisu o dotacji w wysokości 100% subwencji.

Źródło: opracowano na podstawie materiałów zamieszczonych na stronie internetowej www.sto.org.pl